

Minnesord över bortgångna ledamöter

av Gunilla Herolf

SEDAN FÖRRA HÖGTIDSSAMMANKOMSTEN har nio medlemmar avlidit. Jag kommer nu att kort belysa deras gärningar.

Avdelningen för lantkrigsvetenskap

Generalmajor LARS ANDERSSON avled den 17 december 2012. Han sörjs närmast av maken Ulla-Britt och barnen Mikael och Gunilla med familjer.

Lars Andersson, ofta kallad Laban, föddes år 1936 i Vetlanda. Han utbildade sig först till banktjänsteman men sadlade om efter värnplikten och tog sedan studentexamen vid Försvarets Läroverk i Uppsala 1961. Därefter följde officersexamen 1962. Han utnämndes till major 1973, överste 1983 och generalmajor 1989.

Lars Andersson utnämndes 1981 till bataljonschef vid Livregementets grenadjärer och blev som överste år 1983 chef för Livregementets husarer. Han hade också flera befattningar vid Arméstaben, bl a blev han som överste 1. 1985 utnämnd till chef för Arméstabens Sektion 2. Som generalmajor var han chef för FMV:s huvudavdelning för gemensamma fackfrågor i Karlstad. Från 1993 var han operationsledare och stf chefför operationsledningen i Högkvarteret. Han var också Försvarmaktens representant i Sprängämnesinspektionens styrelse.

Lars Andersson var en erkänd yrkesman som rönt stor uppskattning, såväl inom som utanför arbetslivet. Bred kompetens och arbetsförmåga kombinerades hos honom med ett jordnära och pragmatiskt förhållningssätt, alltid spetsat med en god portion humor. Under fritiden var sport och friluftsliv stora intressen. I sin ungdom hade han varit aktiv i ishockey och fotboll och senare blev golf ett stort intresse, gemensamt med hustrun Ulla-Britt. Han var också ordförande i Åkersberga golfklubb. I akademien var han en mycket uppskattad sekreterare under åren 1996 till 2004.

Lars Andersson invaldes i avdelning I år 1990.

Avdelningen för sjökrigsvetenskap

Konteramiral BENGT RASIN avled den 2 januari 2013. Han sörjs närmast av sönerna Bengt och Lars med familjer.

Bengt Rasin föddes år 1922 i Göteborg som son till överlärare Hjalmar Larsson och hans hustru Elsa. Han fullgjorde värnplikten som officersaspirant vid flottan och avlade examen vid Kungl Sjökrigsskolan 1944 som en av de främsta i sin kurs. I oktober samma år embarkerade han ubåten *Svärdfisken* – en tjänstgöring som vid den tiden medförde avsevärda risker.

1953 blev Bengt Rasin fartygschef på ubåten *Sjöborren* och 1961 fick han möjligheten att vidareutbilda sig vid Royal Naval Staff College i Greenwich, Storbritannien. Han innehade sedan en rad chefsbefattningar innan han 1977 blev konteramiral och chef för Kustflottan. Efter tre år utnämndes han till chef för Västkustens Marinkommando och 1983 till Militärbefälhavare för Västra Militärområdet med placering i Skövde, vilken blev hans sista befattning.

Bengt Rasins stora intresse för de marina frågorna följde honom under hela livet. Han var medlem i och även ordförande för Kungl. Örlogsmannasällskapet. Han var också engagerad i och Inspector för föreningar för reservofficerare liksom också ordförande i organisationskommittén för Tall Ships Race år 1986, då Göteborg var slutmål.

Segling var det stora intresset också inom familjen, då på den egna segelbåten. Tillsammans med sin hustru Gunnel skapade Bengt Rasin en stor vänkrets. I vida kretsar framstod han som den borne gentlemanen, en lyssnande, klok och ödmjuk person.

Bengt Rasin invaldes i avdelning II år 1978.

Avdelningen för luftkrigsvetenskap

Generallöjtnant NILS PERSONNE avled den 26 augusti 2013. Han sörjs närmast av makan Karin samt sönerna Anders och Bo med familjer.

Nils Personne föddes i Örebro år 1918 som son till gymnastikdirektör, kapten Birger Personne och hans maka Rut. Han blev fänrik vid flygvapnet 1940 och major 1951. 1953 drabbades han svårt av det årets polioepidemi men lyckades trots detta komma tillbaka som pilot. Som överstelöjtnant

var han under åren 1956–59 lärare vid Försvarshögskolan. 1959 utnämndes han till överste och chef för F11, Södermanlands flygflottilj i Nyköping, och 1966 till chef för Fjärde flygeskadern. Samma år blev han också generalmajor och stabschef vid milostaben Övre Norrland. 1972 utnämndes han till generallöjtnant och militärbefälhavare för Övre Norrland, och den sista befattningen var som militärbefälhavare för Västra militärområdet 1976–1980.

Hög arbetsmoral, kunskap och gott omdöme karakteriserade Nils Personnes chefskap, men också humor, och från sin tid i Boden berättade han gärna om episoden då han badade bastu tillsammans med Warszawapaktens ÖB, marskalken Kulikov.

Nils Personne blev en aktiv pensionär. Han var en av initiativtagarna till att skapa F11:s flygmuseum i Nyköping, han arbetade inom Nyge Aero för att bygga upp målflyget för försvaret och han var ordförande i Svensk Flyghistorisk Förening (SFF). Men han kopplade också av, speciellt vid familjens torp i Sörmland med promenader, gärna med svampplockning.

Nils Personne invaldes i avdelning III 1963

Generalmajor och generaldirektör SVEN-OLOF OLIN avled den 9 oktober 2013. Han sörjs närmast av makan Marianne samt barnen Anders, Elisabeth och Magnus med familjer.

Sven-Olof Olin föddes 1920 i Göteborg som son till sjökaptten Sven Olin och hans maka Anna. 1942 blev han officer vid flygvapnet, 1944 löjtnant och 1949 kapten. Bland annat flög han det omdiskuterade flygplanet B16 Caproni, delvis en träkonstruktion. 1953 utnämndes han till divisionschef och senare flygchef vid F17 i Kallinge. Intresset för teknik, bl a var han

provflygare, ledde honom i riktning mot materielsidan, och 1959 blev han som överstelöjtnant chef för Flygförvaltningens Försökscentral, Malmslätt. 1968, som generalmajor, blev Sven-Olof Olin chef för FMV:s huvudavdelning för flygmateriel. Det här var den tid då Viggen utvecklades och levererades och beslutet togs att utveckla Gripen. Sven-Olof Olin var också den som under denna tid höll i de viktiga kontakterna med USA. 1980 utnämndes han till krigsmaterielinspektör, och hans sista post, mellan 1981 och 1986, var som generaldirektör för Flygtekniska försöksanstalten.

Sven-Olof Olin var en mycket omtyckt person. Han hade goda kontakter med politiker och leverantörer och med andra inom försvaret, inte minst den egna personalen. Han hade ett rättfram och samtidigt vänligt sätt och var en lyssnande person.

Segling var ett stort intresse för honom sedan ungdomen. Han tävlade i havskappsegling och man seglade också inom familjen. Ett annat intresse var jakt, speciellt älgjakt.

Sven-Olof Olin invaldes i avdelning III 1974

Avdelningen för militärteknisk vetenskap

Överingenjör CARL GUSTAV JENNERGREN avled den 8 januari 2013. Närmast sörjande är barnen Eva, Ulrika och Bengt med familjer.

Carl Gustav Jennergren föddes år 1918 i Norrköping som son till överlärare Simon Jönsson och hans maka Gerda. Han blev reservofficer vid Livgrenadjärregementet 1941 och tjänstgjorde som löjtnant i reserven 1943–47. Från 1943 var han också forskningsassistent och från 1945 förstärkt vid Militärfysiska institutet.

Forskningen som gällde sprängämnen ledde till fil lic-examen 1947. Han fortsatte sedan vid FOA, och den sista befattningen, mellan 1974 och 1980, var som chef för huvudavdelning 1.

Carl Gustav Jennergren spelade en central roll när det gällde FOA:s uppgift som rådgivare till den militära ledningen. Under 50- och 60-talen gällde analysen bl a en eventuell roll för svenska kärnvapen. Senare tillkom en rad andra frågor. För honom var det viktigt att bredda kompetensen, och han rekryterade personer från en rad områden för att genom dialog mellan dem utveckla analysen om Sveriges försvar. Också de etiska frågorna var viktiga för honom.

Carl Gustav Jennergren hade i sin ungdom valt mellan sina två intressen, fysiken och musiken. Efter pensioneringen återvände han till den senare och deltog som violinist i flera kammarmusikorkestrar. I hela sitt liv var han intresserad av att lära sig nya saker: hans sista stora intresse var att studera hur hjärnan fungerade.

Carl Gustav Jennergren invaldes i avdelning IV år 1964.

Professor och generaldirektör CARL-OLOF TERNRYD avled den 8 juli 2013. Närmast sörjande är systemen Ulla och syskonbarn.

Carl-Olof Ternryd föddes 1928 i Moheda som son till hemmansägare Emil Carlsson och hans maka Stina. 1953 blev han civilingenjör vid Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm, 1971 Tekn lic och 1981 Tekn dr honoris causa. Carl-Olof Ternryd hade en mycket framgångsrik karriär på flera olika områden. 1978 blev han generaldirektör vid Statens vägverk, där en av hans stora insatser blev den snabba återuppbyggnaden av Tjörnbroarna efter olyckan då de blev påseglade. Mellan 1982 och 1988 var han generaldirektör vid Försvarets materi-

elverk och 1988 blev han adjungerad professor vid KTH.

Carl-Olof Ternryd var Kungliga Krigsvetenskapsakademiens styresman mellan 1991 och 1996. Han var en aktiv och beslutsför styresman som ledde arbetet med effektivitet och energi men också med en god portion humor. Han utvecklade samarbetet med Ingenjörsvetenskapsakademien och gjorde akademien till en drivande part i försvarsdebatten. En speciell höjdpunkt under hans styresmannaperiod var akademiens 200-årsjubileum, som firades med en rad symposier.

Carl-Olof Ternryd var inte bara en skicklig ämbetsman, han vårdade sig också om den personliga vänskapen. I hans ledarskap intog ordet omtanke en central plats. Långt efter avgången från posten som styresman var akademien central för honom och tillsammans med makan Carola deltog han så gott som alltid vid högtidssammankomsterna.

Carl Olof Ternryd invaldes i avdelning IV år 1985.

Kommandören av 1. graden, STEN-BÖRJE NILSSON avled den 21 september 2013. Närmast sörjande är livskamraten Brita samt barnen Maud och Bertil med familjer.

Sten-Börje Nilsson föddes år 1921 i Sölvesborg som son till verkmästaren Ernst Nilsson och hans maka Ester. 1945 utnämndes han till fänrik i flottan. Mellan 1952 och 1955 genomgick han två av Sjökrigshögskolans kurser och var också lärare vid skolan. 1963 utnämndes han till kommandörkapten och 1970 till kommandör av 1. graden.

Genom tjänstgöring på jagaren *Halland* fick han erfarenhet av hur den nya tekniken fungerade i verkligheten och han kom snart att bli en expert på ny teknik inom den dåvarande Kungl Marinförvaltningen.

Sten-Börje Nilsson var också huvudsekreterare i 1968 års materielanskaffningsutredning (UMA) och mellan 1970 och 1981 chef för huvudavdelningen för marinmateriel vid FMV. Under den tiden ägde ett generationsskifte rum inom den marina vapentekniken med t ex ERSTA-systemet och den svenska Robot 15. Han var en rakryggad, tydlig och krävande chef kombinerat med ett stort personligt intresse och omsorg om medarbetarna.

Sten-Börje Nilsson var en stor älskare av allt franskt och arbetade efter pensioneringen som rådgivare till flera franska företag. Han talade flytande franska, läste regelbundet franska tidningar, såg fransk TV och tillbringade varje år en tid i Antibes. Men han hade också ett sommarhus på Dalarö där han i trädgården och i huset fick utlopp för sina praktiska intressen.

Sten Nilsson invaldes i avdelning IV år 1972.

Avdelningen för annan vetenskap av betydelse för totalförsvaret

Medicinalrådet PER KULLING avled den 29 maj 2013. Närmast sörjande är makan Marianne och döttrarna Ulrika, Helena och Lotta med familjer.

Per Kulling, kallad Pelle, föddes år 1944 i Västervik som son till lektor Jakob Kulling och hans maka Märta och kom att växa upp i Bromma. Efter medicinstudier vid Karolinska Institutet och specialistutbildning arbetade han som narkos- och intensivvårdsläkare och blev 1970 medicine licentiat. Från KI rekryterades han till Giftinformationscentralen, där han 1982 fick en överläkartjänst och verkade i närmare 20 år. Här kom han att spela en exceptionell roll i den utveckling som GIC genomgick. Samtidigt deltog han i den Ka-

tastrofmedicinska organisationskommittén (Komedo). Han organiserade också ett omfattande stöd till giftinformationscentraler i de baltiska staterna och var styrelseledamot i den europeiska föreningen för klinisk toxikologi.

1999 började Pelle Kulling en ny bana då han anställdes vid Socialstyrelsens krisberedskapsenhet. Som medicinalråd och chef för enheten lade han ner ett stort arbete med att koordinera den svenska insatsen i samband med tsunamikatastrofen. 2008–10 var han också för Socialstyrelsens räkning förordnad vid Europeiska Kommissionen i Luxemburg.

Pelle Kulling, en begåvad, varm och generös person, förolyckades mitt i ett aktivt liv med intressen som släktforskning och golf, arbetet inom Krigsvetenskapsakademien, där han var engagerad för en rad uppgifter, och inte minst en god samvaro med vänner och familj.

Pelle Kulling invaldes i avdelning V år 2003.

Avdelningen för säkerhetspolitik

Professor KRISTER WAHLBÄCK avled den 26 juli 2013. Närmast sörjande är brodern Magnus med söner och deras familjer samt svägerskan Lena.

Krister Wahlbäck föddes i Stockholm 1937 som son till landshövding Martin Wahlbäck och hans maka Elisabeth. Han blev fil dr 1965, vid 28 års ålder, på en avhandling om Finlandsfrågan i svensk politik 1939–40. Finland kom sedan att bli ett genomgående tema i hans akademiska ar-

bete, den senaste studien utgiven så nyligen som 2011.

1976 anställdes Krister Wahlbäck vid UD som säkerhetspolitisk expert och under 1980- och -90-talen var han posterad i London och därefter, som minister, i Helsingfors. 1992–1994 var han chef för den säkerhetspolitiska analysgruppen under Carl Bildts tid som statsminister. 1989–2004 var han, vid sidan av arbetet vid UD, professor vid Umeå Universitet.

I sin blogg skrev utrikesminister Carl Bildt bl a följande: ”När Krister Wahlbäck nu gått ur tiden har vårt land mist sin i vår tid bästa kännare inte bara av Finland utan också sin kanske kunnigaste expert på hur Nordens säkerhetspolitiska mönster och relationer utvecklats under halvsekle sedan det andra världskrigets slut.

Men Krister kommer inte att minnas enbart som den eminent kunnige akademikern. Han hade också en strålande humor och ett rasande gott minne, och en kväll med honom var alltid underhållning i den högre skolan av skratt, kritik, ironi och djup bildning.”

Krister Wahlbäck invaldes i avdelning VI år 1977.

Nio goda kamrater och framstående ledamöter har lämnat vår krets. Vi saknar dem och tänker på deras anhöriga. Genom sina gärningar har de i hög grad levt upp till Krigsvetenskapsakademiens motto: Fäderneslandets försvar – Mod och kunskaper

Författaren är fil dr och andre styresman i KKrVA.